Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 197

Tallinn, Toompea ja videosild Neljapäev, 29. oktoober 2026

Algus 14.00, lõpp 15.00

Juhataja: Signe Riisalo (esimees)
Protokollijad: Terle Kask (konsultant), Riin Lindpere (konsultant)
Võtsid osa:
Komisjoni liikmed: Jaanus Karilaid, Tanel Kiik, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Õnne Pillak

Komisjoni ametnikud: Heidi Barot (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristi Reindla (nõunik), Helgi Kundla (nõunik)
Puudusid: Kalle Grünthal, Helmen Kütt ja Aleksandr Tšaplõgin
Kutsutud: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töösuhete ja töökeskkonna osakonna nõunik Johann Vootele Mäevere, Uber Estonia OÜ esindaja Taavi Pukk, Bolt Technology OÜ esindajad Sirli Heinsoo, Oscar Rõõm ja Karl Olaf Loog, Ametiühingute Keskliidu esindaja Kaia Vask, Eesti Tööandjate Keskliidu esindaja Piia Zimmermann, Wolt Eesti OÜ esindaja Stinne Vaga ja Eesti Advokatuuri esindaja Anne Värvimann (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud platvormitöö seaduse eelnõu (1003 SE) teise lugemise ettevalmistamine
2. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud platvormitöö seaduse eelnõu (1003 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Signe Riisalo selgitas, et platvormitöö seaduse eelnõuga nähakse ette terviklik õigusraamistik digitaalse tööplatvormi kaudu tehtava töö reguleerimiseks Eestis. Ta märkis, et eelnõu esimene lugemine toimus 13. oktoobril 2026 ning eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud. Ta lisas, et istungil tutvustatakse kaasamise käigus esitatud arvamusi ning vaadatakse läbi komisjoni muudatusettepanek, mille kohaselt jõustuks seadus vastuvõtmise korral üldises korras. Sellega seoses palus ta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) esindajal selgitada, kas muudatusettepanek on ministeeriumile vastuvõetav.
Johann Vootele Mäevere kinnitas, et ettepanek on MKMile vastuvõetav. Ta selgitas, et on jõustumistähtaja küsimuses suhelnud ka Euroopa Komisjoniga, kes selles osas vastuväiteid ei esitanud. Tema sõnul on Eesti direktiivi ülevõtmisega teiste liikmesriikidega võrreldes kiiresti edasi liikunud ning enamik liikmesriike jääb ülevõtmisega hiljaks.

Signe Riisalo andis sõna arvamuse tutvustamiseks Bolt Technology OÜ (Bolt) esindajale.
Oscar Rõõm selgitas, et Bolt toetab eelnõu vastuvõtmist esitatud kujul. Ta põhjendas toetust eelkõige platvormil töötavate partnerite huvidega, sest eelnõuga sätestatakse neile selged õigused – konto sulgemise otsuse teeb inimene, otsuseid on võimalik vaidlustada ning vastus tuleb anda kindlaksmääratud tähtaja jooksul. Samuti seatakse jälgimisele piirangud ja tagatakse esindusõigus. Ta märkis, et Bolt täidab kõiki nimetatud kohustusi juba praegu, kuid partnerite jaoks suurema läbipaistvuse tagamine on siiski tervitatav. O. Rõõm lisas, et enamiku inimeste jaoks on platvormitöö lisasissetuleku allikas ning selle tegemise oluline põhjus on töö paindlikkus. Ta viitas Arenguseire Keskuse ja MKMi uuringule, mille kohaselt saab 90% platvormitöö tegijatest sissetulekut ka mujalt ning platvormitöö ei ole nende peamine sissetulekuallikas. Paindlikkuse olulisust näitavad ka Bolti uuringud, mille kohaselt nimetab 65% juhtidest seda platvormi vahendusel sõiduteenuse osutamise põhjusena. Sama suur osa juhtidest vähendaks oma töömahtu, kui tööaeg oleks fikseeritud. Tema hinnangul kaitseb eelnõu nii platvormitöö tegijate õigusi kui ka valikuvabadust. Ettevõtjale peab jääma võimalus tegutseda ettevõtjana ning otsustada iseseisvalt oma töömahu ja majandusse panustamise üle. Partnerite sissetulekut käsitledes tõi O. Rõõm välja, et see on konkurentsivõimeline: ettevõtte andmetel teenib täistööajaga töötav partnerjuht pärast kõigi maksude ja sõidukiga seotud kulude mahaarvamist netotulu 1000–1300 eurot. Töökoormuse kohta märkis ta, et kuigi Eestis on täistööaeg 40 tundi nädalas, täidab Bolti platvormil sellises mahus tellimusi alla 5% juhtidest ja ainult 1% kulleritest. Seejuures rõhutas ta vajadust eristada rakenduses aktiivsena veedetud aega tellimuste tegelikule täitmisele kuluvast ajast. Platvormitöö ulatust käsitledes lisas O. Rõõm, et Eestis tegutseb peale Bolti kümneid teisi platvorme ning ainuüksi taksoteenust pakub viis erinevat platvormi. Ta viitas Arenguseire Keskuse küsitlusele, milles moodustasid asukohapõhist sõidu- ja kullerteenust osutavad vastajad üksnes kolmandiku vastajatest, ning rõhutas, et platvormitöö hõlmab ka veebipõhist tööd, sealhulgas disaini-, tõlke- ja raamatupidamisteenuseid. Seetõttu peab eelnõu sobima kõigile platvormidele, mitte lähtuma üksnes ühe ettevõtte eripärast.
Signe Riisalo andis arvamuse tutvustamiseks sõna Wolt Eesti OÜ (Wolt) esindajale.
Stinne Vaga märkis, et Wolt toetab valitsuse põhimõtet lähtuda direktiivi ülevõtmisel selle miinimumnõuetest. Ta selgitas, et Wolti kogutud andmed töötundide ja paindlikkuse eelistamise kohta on üldjoontes sarnased Bolti esindaja esitatud andmetega. Seejärel palus ta komisjonil täiendavalt kaaluda Wolti kirjalikus tagasisides esitatud ettepanekut eelnõu § 12 lõike 6 kohta. Nimetatud säte keelab üksnes automatiseeritud otsusega piirata, peatada või sulgeda platvormitöö tegija kontot ja peatada või lõpetada temaga sõlmitud lepingut. S. Vaga märkis, et keeld hõlmab ka konto ajutist peatamist olukorras, kus inimese otsuse ootamine võib põhjustada olulise ohu inimesele, teenusepakkujale või kolmandale isikule. Seetõttu tegi Wolt ettepaneku võimaldada sellistes olukordades kitsalt piiritletud ajutisi automatiseeritud kaitsemeetmeid tingimusel, et inimene vaatab otsuse põhjendamatu viivituseta läbi. See võimaldaks platvormil viivitamata sekkuda kullerpartneri, teenuse saaja või kolmanda isiku kaitseks, säilitades samal ajal inimkontrolli ja eelnõus sätestatud andmetöötluspiirangud. Ettepaneku põhjenduseks märkis ta, et Wolti hinnangul ei näe direktiiv ette eelnõus sätestatud ulatusega keeldu. Samuti viitas ta eelnõu seletuskirjale, mille kohaselt reguleerib üksnes automatiseeritud otsuste lubatavust isikuandmete kaitse üldmäärus (IKÜM). Sellise otsuse tegemise aluseks võib muu hulgas olla selle vajalikkus lepingu, sealhulgas võlaõigusliku lepingu täitmiseks. Kokkuvõttes rõhutas S. Vaga, et Wolt ei taotle automatiseeritud lõppotsuste tegemise võimalust, vaid ajutiste kaitsemeetmete rakendamist, et vältida teenuse osalistele kahju tekkimist.
Signe Riisalo andis sõna Eesti Tööandjate Keskliidu (ETKL) esindajale.
Piia Zimmermann märkis, et ka ETKL toetab direktiivi ülevõtmist miinimumnõuete ulatuses, et vähendada halduskoormust ja säilitada tööturu paindlikkus. Ta nõustus varem väljendatud seisukohaga, et platvormitööd ei tuleks käsitleda üksnes kullerteenuse osutamisena. Platvormitöö võimaldab ettevõtlusega tegeleda ka projektipõhist tööd tegevatel inimestel, näiteks tõlkijatel ja disaineritel. Kokkuvõttes rõhutas ta paindlikkuse väärtust ning

kinnitas ETKLi toetust direktiivi ülevõtmisele miinimumnõuete ulatuses.
Signe Riisalo andis järgnevalt sõna Eesti Ametiühingute Keskliidu (EAKL) esindajale.
Kaia Vask juhtis esmalt tähelepanu riikliku järelevalve ja sanktsioonide ulatusele. Ta märkis, et riikliku järelevalve ja vastutuse küsimustes on lähtutud töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (TTOS) vastutusnormide loogikast. Samas on TTOSi kohaldamisala ja regulatsioon kujundatud eelkõige traditsioonilisi töösuhteid silmas pidades ja see ei arvesta piisavalt olukordadega, kus töö korraldamine ja juhtimine toimub täielikult digitaalsete süsteemide kaudu. Teiseks käsitles ta platvormitöö tegijate omavahelisi suhtluskanaleid. Ta märkis, et direktiivi kohaselt tuleb platvormitöö tegijatele tagada suhtluskanalid, mis võimaldavad neil omavahel eraviisiliselt ja turvaliselt suhelda. Samuti tuleb tagada turvaline suhtluskanal esindajaga suhtlemiseks. Eelnõu esialgne versioon sisaldas vastavat regulatsiooni, kuid viimases versioonis nähakse esindaja kontaktandmete teatavaks tegemine ette üksnes vajaduse korral. Lisaks märkis ta, et direktiiv kohustab edendama kollektiivläbirääkimisi, mis samuti eeldab suhtluskanalite olemasolu. K. Vask ei nõustunud platvormitöö tegijate töökoormuse hindamisega üksnes täidetud tellimuste mahu alusel. Ta märkis, et sõiduteenust osutavad juhid võivad viibida tellimuste ootel, kuid neil puudub ligipääs tellimustele. Seetõttu ei saa tellimuste täitmata jätmisest järeldada, et nad ei ole soovinud tööd teha. Ta selgitas, et konto ajutine peatamine 24–48 tunniks takistab platvormi vahendusel töötamist ja jätab inimese ilma võimalikust sissetulekust. Konto peatamise või sulgemise otsuse peaks tegema inimene.
Signe Riisalo andis sõna Eesti Advokatuuri esindajale.
Anne Värvimann märkis, et eelnõus on eesmärgina nimetatud töötajate töötingimuste parandamine, kuid direktiivis on sätestatud kaks eesmärki, millest teine on isikuandmete kaitse. Seetõttu tuleks eelnõus nimetada mõlemad eesmärgid. Ta lisas, et advokatuur ei nõustu eelnõu § 4 lõike 2 sõnastusega ning on selle kohta oma arvamuse juba varem esitanud. Ta selgitas, et direktiivi artikli 2 lõikes c käsitletakse platvormitöö tegijat üksikisikuna. Sellest lähtudes tuleks advokatuuri hinnangul kasutada eelnõus mõistet „füüsiline isik" või „üksikisik", et määratlus oleks täpsem ja direktiiviga kooskõlas. Seaduse jõustumist käsitledes juhtis A. Värvimann tähelepanu direktiivi artikli 29 punktile 1, mille kohaselt peavad liikmesriigid vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 2. detsembriks vastu võtma. Lisaks ei nõustunud ta tõlgendusega, et direktiiv võimaldab isikukonto automaatsüsteemi abil peatada. Ta viitas direktiivi artikli 10 punktile 5, mille kohaselt saab tema sõnul sellise otsuse teha üksnes inimene.
Signe Riisalo märkis, et eelnõu kohta on arvamuse esitanud ka Eesti HR Selts (EHRS) ja Harju Maakohus (HarjuMK), kelle esindajad istungil ei osale. Ta andis MKMi esindajale sõna ministeeriumi seisukohtade tutvustamiseks.
Johann Vootele Mäevere tänas osalisi põhjaliku tagasiside eest. Ta selgitas, et MKM on ettepanekuid kaalunud ning peab suure osa küsimuste lahendamist võimalikuks täiendavate selgituste ja juhenditega, nägemata vajadust eelnõu muuta. EAKLi ettepanekute kohta märkis ta, et direktiiv on otsustatud üle võtta miinimumnõuete ulatuses. Kuigi kaitse laiendamine töölepinguväliselt töötavatele isikutele võib teatud juhtudel olla põhjendatud, ei soovita kehtestada direktiivist ulatuslikumaid kohustusi ega suurendada halduskoormust. Eelnõu koostamisel on järgitud põhimõtet võtta Euroopa Liidu õigus üle nõutavas ulatuses ning hoiduda direktiiviga nõutust täiendavate kohustuste lisamisest. Seetõttu ei toetata nende sätete kohaldamisala laiendamist käesoleva eelnõuga. Ta rõhutas, et kui rakendamisel ilmnevad selged puudused või negatiivsed mustrid, siis saab ettepanekuid edaspidi uuesti kaaluda. Töötervishoiu ja tööohutuse nõuete järelevalve kohta selgitas ta, et nõuete täitmist kontrollitakse ka juhul, kui iga rikkumise eest eraldi trahvi ette nähtud ei ole. Eelnõus lähtutakse TTOSi loogikast, mille kohaselt nähakse väärteovastutus ette eeskätt elu või tervist otseselt ohustavate rikkumiste eest. Riskihindamise või teavituskanali puudumise korral saab Tööinspektsioon teha ettekirjutuse ning vajaduse korral rakendada sunniraha.
Platvormitöö tegijate ja nende esindajate kontaktandmete teatavaks tegemise kohta täpsustas ta, et sõnastus „vajaduse korral" puudutab üksnes kontaktandmete kättesaadavaks tegemist, mitte suhtlusvõimaluse tagamise kohustust. Platvormihalduril ei ole õigust otsustada, kas

töötegijad peaksid saama üksteise või esindajatega suhelda, vaid selle võimaluse tagamine on kohustuslik. Kui valitud lahendus ei võimalda tegelikult teiste töötegijate või esindajatega ühendust võtta, ei ole kohustus täidetud ning platvormihaldur peab lahendust täiendama või valima muu toimiva viisi.
Wolti ettepanekut kontode ajutise automatiseeritud piiramise kohta käsitledes selgitas ta, et direktiiv ei näe konto sulgemise või ajutise automatiseeritud piiramise keelust ette ühtegi erandit. MKM on küsinud selle kohta Euroopa Komisjonilt selgitust kahel korral. Viimati suheldi komisjoniga üle-eelmisel nädalal ning komisjon kinnitas, et tegemist on keelunormiga. Küsimust on arutatud ka teiste liikmesriikidega, kes seisavad silmitsi sama probleemiga. Kuigi teatud juhtudel võiks automatiseeritud piiramine olla põhjendatud, on ka teised liikmesriigid seisukohal, et selge keelunormi tõttu ei saa erandit kehtestada.
IKÜMile viidates selgitas ta, et platvormitöö direktiiviga kehtestatakse mitmes küsimuses IKÜMi suhtes erinormid, mis on kohati rangemad. Ta nimetas automatiseeritud piiramise keeldu üheks direktiivi olulisemaks sätteks ning selgitas, et selle kehtestamise põhjuseks on muu hulgas automaatsüsteemide arvukad vead. Näiteks võib pahatahtlik teade kulleri väidetava ohtlikkuse kohta viia konto eksliku sulgemiseni ja jätta inimese viivitamata ilma sissetuleku teenimise võimalusest. Ta rõhutas, et tegemist on inimese toimetulekut oluliselt mõjutava meetmega, millega on kaasnenud palju probleeme. Võrdluseks tõi ta töösuhted, kus ettevõtjad võivad samuti kasutada süsteeme töötajate kahtlase käitumise tuvastamiseks. Sellise süsteemi tuvastatud asjaolu ei peaks aga viima töötaja automaatse töölt kõrvaldamiseni, mille põhjendatust tööandja alles hiljem hindab. Seetõttu peab MKM mõistlikuks kohaldada samu põhimõtteid ka platvormitöös.
Advokatuuri ettepaneku kohta kasutada platvormitöö tegija määratluses mõistet „füüsiline isik" märkis ta, et MKM ettepanekut ei toeta. Eelnõus kasutatakse mõistet „isik", et vältida osaühingu kaudu töötavate inimeste kaitseta jäämist ja võimalikke vaidlusi. Ta möönis, et osaühingu kaudu teeb tööd inimene, kuid õiguslikult võidakse tema tegevust omistada osaühingule. Seetõttu võiks määratluse piiramine füüsilise isikuga tekitada vaidlusi selle üle, kas seadusega ette nähtud kaitse laieneb ka osaühingu kaudu töötavatele inimestele. MKMi hinnangul tooks muudatus kaasa täiendavaid probleeme ja vähendaks õigusselgust. Ta rõhutas ka, et eelnõu praeguse sõnastuse on kooskõlastanud Justiits- ja Digiministeerium.
Signe Riisalo palus järgmisena käsitleda HarjuMK ja EHRSi arvamusi.
Johann Vootele Mäevere sõnul palus HarjuMK täpsustada eelnõu §-de 7 ja 8 suhet töölepingu seaduses (TLS) sätestatud töösuhte tuvastamise alustega: kas kavandatakse uusi aluseid või kohaldatakse olemasolevaid põhimõtteid platvormitööle. Viimasel juhul soovitas HarjuMK eelistada dubleeriva regulatsiooni asemel selget viidet TLSile. J. V. Mäevere selgitas, et uusi töösuhte tunnuseid ei kehtestata. Eelnõus viidatakse TLSile ning täpsustatakse, et tööandja juhtimine ja kontroll võivad avalduda ka algoritmi kaudu, näiteks tööülesannete jagamisel või sanktsioonide rakendamisel. Ka eelnõu seletuskirjas on sõnaselgelt märgitud, et töösuhte tuvastamise põhimõtteid ei muudeta. Seetõttu ei pea MKM eelnõu muutmist vajalikuks.
HarjuMK palus põhjendada eelnõu §-s 8 eraldi tõendamiskohustuse sätestamise vajadust, kuna vastaspoole kohustus eeldus ümber lükata tuleneb juba eelduse kehtestamisest. J. V. Mäevere sõnul aitab eraldi lause muuta sätte arusaadavaks ka õigusalaste eriteadmisteta lugejale. Direktiivis on sätestatud nii töösuhte eeldus kui ka selle ümberlükkamise koormus. Nende selge väljatoomine aitab töötegijal mõista, et vaidluse korral ei lasu kogu tõendamiskoormus temal.
HarjuMK toetas Eesti Advokatuuri ettepanekut sätestada selgelt, et platvormitöö tegija on füüsiline isik. Alternatiivina soovitas HarjuMK eristada kõigile platvormitöö tegijatele, sealhulgas juriidilistele isikutele, kohalduvaid nõudeid üksnes füüsilistele isikutele kohalduvatest sätetest. HarjuMK viitas töölepingu regulatsioonile ja eelnõu §-s 9 sätestatud isikuandmete töötlemise nõuetele ning märkis, et juriidilisel isikul endal ei ole isikuandmeid.
J. V. Mäevere selgitas, et ettepanekuid ei toetata, sest mõiste „isik" jätab hinnanguliselt vähem tõlgendusruumi. Alternatiivset lahendust kaaluti, kuid see muudaks eelnõu

keerulisemaks ega lahendaks sisulist probleemi.
HarjuMK palus eelnõu § 9 lõike 1 punkti 1 kohta selgitada, milliseid andmeid võib teenuse kvaliteedi kohta esitatud kaebuse lahendamiseks koguda ja töödelda ning kuidas eristada lubatud andmetöötlust keelatust. Näitena tõi HarjuMK tarbija tagasiside teenusepakkuja emotsionaalse seisundi kohta. J. V. Mäevere selgitas, et piirang puudutab emotsionaalse seisundi kohta käivate andmete töötlemist automatiseeritud süsteemi abil ega takista inimesel kaebust lahendada. Keelatud on näiteks inimese viha tuvastamine hääletooni või kirjastiili analüüsimise kaudu automatiseeritud süsteemis.
HarjuMK palus selgitada eelnõu § 17 viimase lause eesmärki ja õiguslikke tagajärgi: kuidas mõjutavad teabesaaja mittenõustumine teabe ärisaladusena käsitlemisega ning põhjendamiskohustuse täitmine või täitmata jätmine saladuse hoidmise kohustust ja vastutust. HarjuMK rõhutas, et ärisaladuse õiguslik kaitse sõltub seaduses sätestatud tunnuste täitmisest ja selle hoidmise kohustus ei saa sõltuda üksnes teabesaaja nõusolekust. J. V. Mäevere selgitas, et põhjendamiskohustus on lisatud töötajate usaldusisiku seaduse eeskujul, et teabesaaja saaks hinnata, kas tegemist on ärisaladusega. Üksnes teabe ärisaladuseks nimetamisest ei piisa: see peab vastama seaduses sätestatud tingimustele. Platvormitöö tegija saab oma õiguste kaitseks kasutada ka ärisaladuseks olevat või sellena käsitatavat teavet.
HarjuMK palus põhjendada eelnõu §-s 18 sätestatud digitaalse suhtluskanali jälgimise piirangu erinevust töösuhtes kohaldatavatest reeglitest, mille järgi võib tööandja teatud tingimustel jälgida tööalast e-posti ja suhtlust. Samuti palus HarjuMK hinnata, kas platvormitöö tegijale antakse teiste töötajatega võrreldes ulatuslikum kaitse ja millega on erinevus põhjendatud. J. V. Mäevere selgitas, et kanal on mõeldud töötegijate omavaheliseks suhtluseks, sealhulgas platvormi tegevuse arutamiseks ja ühiste huvide kaitseks, mitte tööülesannete täitmise vahendiks. Paljudel platvormitöö tegijatel puudub ühine kohtumispaik ja kanal peab seda suhtlusvõimalust asendama. Jälgimise keeld tuleneb otseselt direktiivist ega puuduta tööülesannete täitmiseks kasutatavat e-posti.
HarjuMK palus täpsustada, kas eelnõu § 19 kohaldub üksnes muu võlaõigusliku lepingu alusel tegutsevale platvormitöö tegijale või ka töölepingu alusel töötavale isikule ning kas ja millises ulatuses nähakse ette erisusi töölepingu ülesütlemise üldreeglitest. J. V. Mäevere selgitas, et kaitse kehtib nii töölepingu alusel töötavatele kui ka muude lepingute alusel platvormitööd tegevatele isikutele. Töölepingu puhul jäävad kehtima töölepingu ülesütlemise alused. Töötajate suhtes tuleb platvormitöö seadust kohaldada koostoimes TLSi ja TTOSiga.
HarjuMK palus täpsustada eelnõu § 19 lõikes 5 sätestatud kaitse ulatust: kas keelatud on lepingu ülesütlemine inimjärelevalve ülesannete täitmise tõttu või nähakse ette laiem ülesütlemiskaitse. HarjuMK rõhutas, et kaitse ei tohiks välistada lepingu ülesütlemist muul õiguspärasel alusel, sealhulgas töökohustuste olulise rikkumise tõttu. J. V. Mäevere kinnitas, et keelatud on isiku karistamine tema ülesannete täitmise tõttu, näiteks automatiseeritud süsteemi puudusele tähelepanu juhtimise eest. See ei välista lepingu lõpetamist muul õiguspärasel alusel, näiteks töökohustuste rikkumise korral. Tema hinnangul väljendab seda eristust piisavalt selgelt ka sätte sõnastus.
Seejärel käsitles J. V. Mäevere EHRSi ettepanekuid. EHRS soovis praktilisi näiteid ja hindamiskriteeriume platvormitöö puhul töösuhte tegeliku olemuse hindamiseks. Hindamine peaks lähtuma asjaolude kogumist, mitte üksikust lepingutingimusest või töötegija formaalsest staatusest. J. V. Mäevere selgitas, et juhised ja näited on kavas avaldada tööeluportaalis. Need on selgitava iseloomuga ega ole õiguslikult siduvad. Lõpliku otsuse teeb töövaidluskomisjon või kohus, hinnates kõiki asjaolusid kogumis.
EHRS soovis, et automatiseeritud otsuste ülevaatamine oleks sisuline: inimesel peab olema tegelik võimalus hinnata otsuse põhjendatust ja seda vajaduse korral muuta. Samuti rõhutati vajadust ennetada algoritmide kaudu tekkivat ebavõrdset kohtlemist, mitte piirduda tagajärgedega tegelemisega. J. V. Mäevere sõnul on need nõuded eelnõus juba olemas. Süsteemide mõju tuleb hinnata ning diskrimineerimisriski tuvastamisel rakendada meetmeid või süsteemi muuta.
Samuti sooviti praktilisi juhendeid ja näidisprotsesse, et uute nõuete täitmine ei tooks

väiksematele platvormidele kaasa ebamõistlikult suurt halduskoormust. J. V. Mäevere kinnitas, et need on kavas koostada. Ka eelnõus on väiksematele platvormidele ette nähtud teatud leevendavad meetmed.
EHRS juhtis tähelepanu, et algoritmilisest juhtimisest tulenevad tervise- ja ohutusriskid puudutavad ka FIEna või osaühingu kaudu töötavaid inimesi, kuigi eelnõu § 14 kohaldub üksnes töölepingu alusel töötavatele isikutele. Sama töö ja automaatsüsteemi puhul võivad ajasurve ning kiirusboonustega seotud riskid olla lepingu vormist olenemata samad. J. V. Mäevere selgitas, et direktiiv ei nõua nende sätete kohaldamisala laiendamist ja see oleks riigi täiendav valik. Praegu ei peeta lisaregulatsiooni vajalikuks, kuid probleemide ilmnemisel ei välistata hilisemaid muudatusi. Tema teada on ka teistes liikmesriikides tööohutust puudutavad nõuded enamasti seotud töösuhtega ja üldjuhul ei kavandata direktiivi ülevõtmisel nende laiemat kohaldamist.
EHRS soovitas riskide maandamisel eelistada surve allika kõrvaldamist töötegija valikute piiramisele. Esmalt tuleks muuta automaatsüsteemi tööloogikat: loobuda kiirusboonustest ja ülesandest keeldumise eest karistamisest ning vältida tellimuste kuhjamist lühikesse aega. Kohustuslikud puhkepausid ja tempopiirangud peaksid jääma teisejärgulisteks meetmeteks. J. V. Mäevere selgitas, et eelnõu juba võimaldab ja nõuab vajaduse korral süsteemi toimimisloogika muutmist. Kui süsteemi hindamisel selgub näiteks kiirusboonusest tulenev oht, tuleb süsteemi toimimisloogika üle vaadata.
EHRS tegi ettepaneku laiendada eelnõu § 14 lõike 1 punktis 3 sätestatud põhjendamatu surve ning tervise või ohutuse ohustamise keeldu ja punktis 4 sätestatud teavituskanali nõuet kõigile platvormitöö tegijatele, mitte üksnes töölepingu alusel töötavatele isikutele. MKM ettepanekut ei toetanud. MKM viitas eelnevale selgitusele, et direktiiv sellist laiendamist ei nõua ning seda ei ole praegu ette nähtud.
EHRS soovis sätestada selgelt, et ohutuse tõttu ülesandest keeldumise või selle täitmise katkestamise korral ei tohi automaatsüsteem teha inimese suhtes ebasoodsat otsust. Keeld peaks hõlmama ka kliendihinnangutel põhinevaid süsteeme, mis võivad survestada töötegijat taluma ohtlikke olukordi, sealhulgas ahistamist. J. V. Mäevere märkis, et töötajal on juba kehtiva seaduse kohaselt õigus tervist ohustavast tööst keelduda. Eelnõu kohaselt saab automatiseeritud otsuse kohta küsida inimeselt selgitust. Kui selgub, et otsus oli ebaõiglane või rikkus töötegija õigusi, tuleb otsust parandada või kahju hüvitada.
Teavituskanalile sooviti kehtestada miinimumnõuded: vastamise tähtaeg, konfidentsiaalse teavitamise võimalus ning kohustus arvestada saadud teavet riskianalüüsis ja automaatsüsteemi uuendamisel. J. V. Mäevere selgitas, et täiendavat regulatsiooni ja bürokraatiat ei peeta praegu vajalikuks.
EHRS soovis kohustada platvormihaldurit andma kõigile platvormitöö tegijatele arusaadavaid tervise- ja ohutusjuhiseid peamiste tööga seotud riskide kohta, sealhulgas mitmel platvormil töötamise korral. Valikute tegemine jääks töötegijale. J. V. Mäevere selgitas, et Eestis on vastavad nõuded seotud töösuhtega ja direktiivi ülevõtmisel ei ole kavas seda põhimõtet muuta. Ta tõstatas küsimuse, miks peaks töölepinguta platvormitöö tegijatele kehtima selline nõue, kui seda ei kohaldata näiteks töölepinguta ehitajatele, kelle töö võib olla ohtlikum.
Signe Riisalo andis komisjoni liikmetele sõna küsimuste esitamiseks.
Tanel Kiik märkis, et toetab EAKLi seisukohta laiendada sotsiaalse kaitse ja tervisekaitse põhimõtete kohaldamist. Tema hinnangul tuleks tervikuna üle vaadata Eesti maksusüsteem, sealhulgas eri töötegemise viiside ja õiguslike vormide maksustamine ning nendega kaasnevad sotsiaalsed garantiid. T. Kiik viitas Wolti ettepanekule võimaldada teatud olukordades, eeskätt võimaliku eluohtliku või muu samaväärse raskusega ohu korral, teenuse osutamine automaatselt ajutiselt peatada tingimusel, et inimene vaatab otsuse esimesel võimalusel läbi. Ta küsis Bolti ja MKMi esindajatelt, kas nad peavad sellise põhimõtte rakendamist sisuliselt põhjendatuks ja mõistlikuks, arvestades, et ministeerium oli viidanud selle õiguslikule küsitavusele. Wolti esindajalt küsis ta, kuidas selliseid olukordi praegu lahendatakse ja kas inimese valmisolek reageerida on tagatud 24/7.
Oscar Rõõm märkis, et Bolt toetab esitatud ettepanekut, mille kohaselt peab inimene otsuse

kindlaksmääratud tähtaja jooksul läbi vaatama. Ta rõhutas, et läbivaatamise tähtaeg peab olema proportsionaalne ja arvestama ettevõtte tegevuse mahtu. Ta selgitas, et otsuste viivitamatut läbivaatamist ei ole võimalik 24/7 tagada, kuid läbivaatamine saab toimuda kindlaksmääratud tähtaja, näiteks 24 tunni jooksul. Ta lisas, et Bolti kehtiva korra kohaselt vaatab inimene läbi kõik platvormi kasutamise ajutise või lõpliku peatamise otsused. Üldjuhul toimub läbivaatamine 24 tunni jooksul või kiiremini.
Sirli Heinsoo lisas, et samasuguse 24-tunni erandi on ette näinud ka Leedu.
Stinne Vaga märkis, et saab küsimust täpsustada ja esitada selle kohta hiljem kirjaliku vastuse. Ta juhtis tähelepanu eelnõu sätete koosmõjus tekkinud küsimusele. Tema sõnul keelatakse §-s 12 konto peatamine üksnes automatiseeritud otsuse alusel, kuid §-s 11 ja sellele järgnevates sätetes nõutakse platvormilt selgitusi üksnes automaatsüsteemi abil tehtud otsuste kohta. Ta palus selgitada nende sätete omavahelist seost, kuna tema hinnangul keelab üks säte tegevuse, mille võimalikkust teised sätted eeldavad.
Johann Vootele Mäevere selgitas, et küsimust on arutatud teiste liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga ning üldiselt on leitud, et ohtlike olukordade lahendamiseks tuleb pöörduda politsei poole, kes peab neile reageerima. Ta märkis, et selliseid juhtumeid esineb harva. Eelnõu sätete omavahelise seose kohta selgitas ta, et eristada tuleb täielikult automatiseeritud otsuseid ja automaatsüsteemi osalusel tehtud otsuseid. Ka automaatsüsteemi osalusel tehtud otsuste kohta saab selgitusi küsida ning nende kahe otsustusviisi eristamine aitab tekkinud küsimust selgitada.
Tanel Kiik küsis, kuidas selliseid juhtumeid praegu lahendatakse ning kas 24/7 on tagatud töötaja valmisolek saabunud kaebus viivitamata läbi vaadata.
Oscar Rõõm selgitas, et Bolti platvormil võidakse konto ajutiselt peatada, kui automaatsüsteem tuvastab ohtliku mustri või annab ohuteate. Juhtum vaadatakse läbi hiljemalt 24 tunni jooksul. Ta täpsustas, et tavaliselt on reageerimisaeg alla 12 tunni ning keskmiselt 4–6 tundi. Kui konto peatamine osutub ekslikuks, taastatakse juurdepääs kontole. Kui peatamine on põhjendatud, antakse partnerile selgitusi ja tagasisidet.
Tanel Kiik märkis, et eluohtlikus olukorras tundub 12- või 24-tunnine reageerimisaeg väga pikk. Ta küsis, kas sellisel juhul edastatakse teave politseile.
Oscar Rõõm kinnitas, et Bolt teeb politseiga koostööd.
Signe Riisalo lausus, et kui kuller või sõiduteenuse osutaja kujutab endast füüsilist ohtu, teavitab ohus olev inimene politseid. Ta märkis, et platvormi automaatsüsteem ei pruugi algoritmilistes mustrites häiret või kõrvalekallet tuvastada, kuid kui süsteem kõrvalekalde tuvastab, peatatakse konto ajutiselt ning inimene vaatab otsuse läbi hiljemalt 24 tunni jooksul. Vajaduse korral tehakse koostööd politseiga. Tema hinnangul on probleemne olukord, kus inimene politseid ei teavita ja automaatsüsteem ohtu ei tuvasta. Ta viitas MKMi esindaja selgitusele, mille kohaselt on teiste liikmesriikidega peetud aruteludes leitud, et selliste olukordade lahendamine kuulub politsei pädevusse.
Johann Vootele Mäevere kinnitas, et praegu lähtutakse sellisest arusaamast. Ta lisas, et liikmesriigid on pidanud erandi kehtestamist mõistlikuks ka olukordades, mis ei ole seotud politsei sekkumist nõudva ohuga, näiteks juhul, kui töötegija keeldub enda isikut tuvastamast. Tema hinnangul oleks sellisel juhul mõistlik konto ajutiselt peatada, kuid kehtiva tõlgenduse kohaselt on see ka sellises olukorras keelatud. Ta tõdes, et tegemist on range keeluga, millest ei ole praegu võimalik erandeid teha.
Signe Riisalo märkis, et ründe või ebakohase käitumise korral, millel võivad olla süüteo või kuriteo tunnused, tuleb lähtuda üldreeglist, mille kohaselt peab inimene juhtunust teavitama. Platvorm ei saa seda vastutust enda kanda võtta. Ta lisas, et kui esitatakse ettepanekuid selle kohta, kuidas platvorm saaks sellistes olukordades tegutseda, on võimalik seadust hiljem täiendada.
Tanel Kiik viitas eelnõu §-le 12, mida kohaldatakse üksnes töölepingu alusel töötavatele platvormitöötajatele. Ta palus täpsustada, kas ja millist tuge pakuvad platvormiettevõtted töötegijatele, kes ei ole nendega töölepingulises suhtes ning kogevad tööülesannete täitmisel vägivalda, ahistamist või muid sarnaseid olukordi.

Oscar Rõõm selgitas, et toe pakkumine sõltub konkreetsest juhtumist. Vägivalla või mõne muu sarnase olukorra korral soovitatakse partneritel enamasti pöörduda politsei poole, kuna selliste juhtumite lahendamine kuulub politsei pädevusse. Ta märkis, et erandlikel ja tõsistel juhtudel on partneritele makstud hüvitist. Vaimse tervise tuge ei ole partneritele otseselt pakutud.
Stinne Vaga lisas, et Woltis on võimalik töötada ka töövõtulepingu alusel ning seda võimalust kasutab 40% kullerpartneritest. Ta märkis, et kullerpartneritel on olemas kanalid, mille kaudu nad saavad erinevate muredega platvormi poole pöörduda. Pöördumisi lahendatakse juhtumipõhiselt ja kullerpartnereid abistatakse lahenduste leidmisel. Ta lisas, et Wolt pakub oma kullerpartneritele ka vabatahtlikku õnnetusjuhtumi kindlustust.
Oscar Rõõm lisas, et Bolti tugikeskuse klienditugi on avatud tööpäeviti kella 9–17. Sinna saavad probleemide korral pöörduda eelkõige ettevõtte partnerid, sealhulgas kullerid ja juhid, kellele pakutakse kohapeal vahetut abi ja tuge. Muude probleemide korral suunatakse partnerid ka vastavas riigis tegutsevate ametlike kriisiliinide poole.
Signe Riisalo tänas külalisi ja komisjoni liikmeid põhjaliku arutelu eest.
Seejärel asuti hääletama muudatusettepanekut ja tehti menetluslikud otsused.

1. Muuta eelnõu ning jätta eelnõust välja § 28.

Väljajäetav tekst:

„§ 28. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 2. detsembril.“

***Selgitus**: Muudatusettepanek seaduse jõustumise kohta. Seadus jõustub üldises korras.*

Sotsiaalkomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Tanel Kiik, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo).

Otsustati:

1.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 11.11.2026 (konsensus: Tanel Kiik, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo).

1.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Tanel Kiik, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo).

1.3. Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 18.11.2026 (konsensus: Tanel Kiik, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo).

2. Info ja muud küsimused

Signe Riisalo tegi ettepaneku korraldada 9. novembril kell 11.10 20. Augusti saalis sotsiaalkomisjoni avalik istung.

Otsustati:
2.1 Korraldada sotsiaalkomisjoni avalik istung 9.11.2026 (konsensus: Tanel Kiik, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo, Õnne Pillak)

(allkirjastatud digitaalselt) Signe Riisalo juhataja	(allkirjastatud digitaalselt) Terle Kask protokollija	(allkirjastatud digitaalselt) Riin Lindpere protokollija